

РЕШЕНИЕ

27 июля 2020 года

г. Болгар

КАРАР

№ 50-4

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы эшчәнлегенә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен закон һәм норматив-хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, яшьләр өчен законнар чыгару эшчәнлеге күнекмәләрен үзләштерүдә шартлар тудыру һәм яшьләрнең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуы өлкәсендә ярдәм итү максатларында, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).

1.1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы карарының үз көчен югалткан дип танырга:

1.2. “Спас муниципаль районы Советы каршындагы ижтимагый яшьләр палатасы турында” 2015 елның 16 февралендәге 51-6 номерлы.

1.3. 2019 елның 29 июлендәге 40-5 номерлы «Спас муниципаль районы Советы каршындагы ижтимагый яшьләр палатасы турында» 2015 елның 16 февралендәге 51-6 номерлы Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы карарына үзгәрешләр кертү хакында».

2. Спас муниципаль районының рәсми сайтында басылып чыгарга <http://www.spasskiy.tatarstan.ru> һәм хокукый мәгълүматның рәсми сайтында <http://www.pravo.tatarstan.ru>.

Спас муниципаль районы Башлыгы,
Совет рәисе

Ф.В. Мөхәммәтов

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр
парламенты турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба - Яшьләр парламенты) яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен закон чыгару һәм норматив хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр эзерләү, яшьләр өчен законнар чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә Татарстан Республикасы яшьләренә катнашуы өчен шартлар тудыру өлкәсендә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы (алга таба - Совет) эшчәнлегенә ярдәм итү максатларында төзелә.

2. Яшьләр парламенты Советта киңәшү һәм консультатив орган булып тора һәм үз эшчәнлеген әлегә Нигезләмә һәм Яшьләр парламенты регламенты нигезендә ижтимагый башлангычларда гамәлгә ашыра.

3. Яшьләр парламенты вәкилләккә орган вәкаләтләре чорына төзелә.

II. Яшьләр парламентының төп бурычлары

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары булып тора:

1) муниципаль берәмлек территориясендә (алга таба – норматив-хокукый акт) кулланыла торган, яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылуы норматив-хокукый актларны эшләүдә яшь гражданның инициативаларын тәкъдим итүдә булышлык күрсәтү;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү;

3) муниципаль берәмлекнең яшьләр хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукый актларны проектларын карауга эзерләү буенча вәкилләккә орган эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукый актларга мониторинг ясауны гамәлгә ашыру буенча вәкилләккә орган эшчәнлегендә катнашу;

5) Татарстан Республикасы территориясендә Яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге законнарны гамәлгә ашыруга жәмәгать контролен гамәлгә ашыру;

6) яшьләр арасында яшьләрнең хокукый культурасын һәм юридик белемен күтәрүгә һәм актив граждан позициясен формалаштыруга юнәлдерелгән агарту һәм аңлату эшләре алып бару;

7) дәүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) ижтимагый әһәмиятле идеяләргә һәм инициативаларны яклау һәм алга сөрү, тәҗрибә алмашу максатларында халыкара, гомумроссия, төбәкара, региональ һәм жирле яшьләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләре белән даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) Яшьләр парламентын төзүнең тиешле максатларына туры килә торган һәм законнарга каршы килми торган башка бурычларны хәл итү.

III. Яшьләр парламентының составы һәм аны төзү тәртибе

5. Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе гражданны, яшьләр парламенты әгъзасы буларак, үз вәкаләтләрен раслаган көнне дә кертәп, 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге гражданны Яшьләр парламенты әгъзалары булып торалар.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә муниципаль берәмлек яшьләрен вәкилләккә органда депутатлар санына тигез санда тәкъдим итүче гражданныдан төзелә;

7. Әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән торган Яшьләр парламентының персонал составы әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс турындагы Нигезләмә нигезендә Татарстан Республикасы территориясендә үткәрелә торган конкурс нәтиҗәләре буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары керә. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче әгъзаларны яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. Яшьләр парламенты әгъзалары булып 35 яшькә кадәрге депутатлар тора. Яшьләр парламенты составына совет депутатларын кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламенты составына керү нияте турындагы гариза Спас муниципаль районы Советы депутаты тарафыннан яшьләр парламенты советына юллана.

11. Яшьләр парламенты составына Советта фракциягә ия партия вәкилләре (алга таба – партия вәкиле) керә.

12. Яшьләр парламенты составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм Советта тиешле фракциянең документаль рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең бер вәкиле кертелә.

13. Алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы, конкурс буенча сайланган депутатлар санына тигез кеше санын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары санын, вәкилләккә орган депутатлары һәм конкурстан тыш состав-

ка кертелгән партияләр вәкилләрен исәпкә алган Яшьләр парламентының йомгаклау составын билгели һәм яшьләр парламенты эгъзаларының вәкаләтләрен раслый. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентының йомгаклау санын билгеләү һәм аның эгъзаларының вәкаләтләрен раслау муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14. Үз кандидатурасын тәкъдим иткән яшьләр парламенты эгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге Нигезләмәнең 6 пункты нигезендә, яшьләр парламенты эгъзасы итеп, тиешле исемлек буенча иң күп тавыш жыйган кандидат билгеләнә. Күрсәтелгән карар Яшьләр парламенты Советы тарафыннан 10 көн дәвамында кабул ителә.

15. Әлеге нигезләмәнең 14 пунктында күрсәтелгән исемлектә, иң күп тавыш алган башка кандидатлар булмаган очракта, яшьләр парламенты эгъзаларын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

16. Конкурс нәтижеләре буенча Яшьләр парламенты эгъзалары саны әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында билгеләнгән санга туры килмәсә, яшьләр парламенты эгъзаларының житмәгән санын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

17. Яшьләр парламенты Регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты эгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV. Яшьләр парламенты эшен оештыру

18. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы тарафыннан (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышы) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы рәисе тарафыннан, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан чакырыла).

19. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе ачып жибәрә (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышын-муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы рәисе, Ә ул булмаганда – вәкиллекле орган вәкиле).

20. Беренче утырышта Яшьләр парламенты эгъзалары ачык тавыш бирү белән яшьләр парламенты эгъзалары арасынан рәисне, Рәис урынбасарларын, жаваплы Сәркатипне сайлыйлар, Яшьләр парламенты Советының санлы составын билгелиләр һәм аның эгъзаларын сайлыйлар, Яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларның рәисләрен сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәисләренә кандидатлар үз программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе урынбасарларының саны Яшьләр парламенты Рәисе тәкъдиме белән билгеләнә.

21. Яшьләр парламенты утырышы, әгәр анда яшьләр парламенты эгъзаларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы була.

22. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегә юнәлешләре буенча эшче һәм эксперт төркемнәре төзәргә, тәкъдимнәр эшләргә һәм кабул итәргә, аларны вәкилләклә органга һәм жирле үзидарә органнарына жиһәрәргә хокуклы.

23. Яшьләр парламенты карары, Әгәр аның өчен Яшьләр парламентының сайланган әгъзалары саныннан, шулай ук аның составына кертелгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларының, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен, вәкилләклә орган депутатлары һәм партия вәкилләренә күпчелегә тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

24. Яшьләр парламенты советын Яшьләр парламенты Рәисе жиһәкли, аның вәкаләтләре Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

25. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламенты һәм аның комиссияләре эшен оештыра һәм координацияли;

2) Яшьләр парламенты регламентын эшли һәм аны яшьләр парламенты раславына тәкъдим итә;

3) чираттагы елга Яшьләр парламентының эш планнарын эшли һәм аларны Яшьләр парламентына раслауга тәкъдим итә;

4) Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

26. Яшьләр парламенты комиссияләре эшен оештыра һәм яшьләр парламенты утырышларында карау өчен үз функцияләренә ярашлы тәкъдимнәр һәм карарлар проектларын эзерли.

27. Яшьләр парламенты эшендә Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы, Дәүләт Советы депутатлары, Спас муниципаль районы Советы депутатлары, шулай ук чакыруы буенча Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары жиһәкчеләре, муниципаль берәмлекләренә башкарма комитетлары вәкилләре, Татарстан Республикасы территориясендә эшләүче сәяси партияләр һәм ижтимагый оешмалар жиһәкчеләре, башка вазыйфаи затлар катнаша ала.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ КАРШЫНДАГЫ ЯШЬЛӘР ПАРЛАМЕНТЫН ФОРМАЛАШТЫРУ БУЕНЧА КОНКУРС ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге Нигезләмә Спас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели (алга таба - конкурс).

2. Конкурс Спас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты составын формалаштыру максатында (алга таба - яшьләр парламенты) Спас муниципаль районы Советы каршындагы депутатлар санына тигез санда (алга таба - вәкилләккә орган) оештырыла.

II. КОНКУРСНЫ ОЕШТЫРУЧЫ

3. Конкурсны оештыру һәм үткәрүне оештыру комитеты (алга таба - Комитет) гамәлгә ашыра.

4. Комитет составы вәкилләккә орган, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты вәкилләре (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәргәндә), муниципаль берәмлекнең яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыручы башкарма хакимият органы вәкилләре арасынан паритет нигезендә төзелә.

5. Комитет составы, шул исәптән аның Рәисе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән раслана (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәрү комитетына карата - вәкилләккә орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкилләккә орган тарафыннан). Комитет саны 3 кешедән дә ким була алмый.

6. Комитет:

1) Интернет челтәрендәге сайтта конкурста катнашу өчен гаризалар кабул итә <http://molparlament> кбәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган tatar (алга табамәгълүмат сайты);

2) конкурста катнашучылар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

3) конкурстка йомгак ясыя;

4) әлеге Нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7. Комитет утырышы, әгәр анда Комитетның расланган әгъзаларының яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала.

8. Комитет карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, комитет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

9. Комитет вәкаләтләре Яшьләр парламентының йомгаклау составы расланганнан соң туктатыла.

III. КОНКУРСНЫ ҮТКӘРҮ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӘРТИБЕ

10. Конкурсны игълан итү, шул исәптән аны үткәрү вақыты турында карар алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс игълан итү, шул исәптән конкурсны үткәрү вақыты турында карар вәкиллекле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы тарафыннан кабул ителә, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Конкурсны игълан итү турында карар, конкурсны үткәрү шартлары һәм сроклары турында мәгълүмат Комитет тарафыннан конкурсны мәгълүмати сайтта игълан итү турында Карар кабул ителгәннән соң биш эш көне эчендә урнаштырыла, шулай ук Интернет челтәрендәге вәкиллекле органның рәсми сайтында урнаштыру өчен жибәрелә.

12. Яшьләр парламенты әгъзаларына кандидатлар Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәнең 5 пункты белән билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

Конкурста яшьләр парламенты әгъзаларына кандидатлар, хөкем ителмәгән (түләnmәгән) хөкем ителгән затлар, шулай ук административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексының 20.3 һәм 20.29 статьяларында каралган административ хокук бозулар өчен административ җаваплылыкка тартылган (жәлеп ителгән) затлар катнаша алмый.

13. Конкурс этаплап үткәрелә.

14. Конкурсның беренче этабы Конкурста катнашырга теләк белдергән граждандар тарафыннан гаризалар кабул итүне үз эченә ала.

15. Гаризалар электрон рәвештә Мәгълүмати сайтка тапшырыла;

16. Гариза составына керә:

1) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча шәхси гариза (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкаләтле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан);

2) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча кандидатның тутырылган анкетасы (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкиллекле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан.). Анкетада әлеге Нигезләмәнең 12 пунктында күрсәтелгән таләпләргә туры килү-килмәүне билгеләргә мөмкинлек бирүче белешмәләр мәжбүри рәвештә күрсәтелә;

3) гражданның шәхси мәгълүматларны эшкөртүгә ризалыгы.

17. Конкурста катнашу өчен граждандар гаризалары турыдан-туры Комитет тарафыннан кабул ителә.

18. Тапшырылган (жибәрелгән) гаризалар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижәләре буенча Комитет гариза кабул итү һәм конкурсның киләсе этабында катнашу өчен рөхсәт алу турында Карар кабул итә. Киләсе этапта катнашу рөхсәте Яшьләр парламенты әгъзасына кандидат статусын ала (алга таба - кандидат).

19. Конкурсның икенче этабы яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча конкурс тавыш бирүенә яшьләрне жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткөрүне үз эченә ала.

20. Комитет кандидатлар катнашында чаралар исемлеген формалаштыра. Һәр кандидат кандидат мөстәкыйль рәвештә билгеләнә торган бер чарада катнашырга тиеш. Чарада кандидат катнашмаган очракта, Комитет аны конкурста катнашудан читләштерә.

Кандидат законнарға каршы килми торган чараларны үз ярдәмендә мөстәкыйль рәвештә үткәрергә хокуклы.

21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирү үткәрүдән гыйбарәт.

22. Кандидатлар өчен тавыш бирү Интернет челтәре сайтында башкарыла <https://open.tatarstan.ru/polls> (алга таба-тавыш бирү сайты).

23. Тавыш бирүдә Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче 14 яшьтән 35 яшькә кадәр (алга таба - тавыш бирүдә катнашучы) Россия Федерациясе гражданны катнаша.

24. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатларның чикләнмәгән саны өчен тавыш бирергә хокуклы. Бу чакта муниципаль берәмлектән кандидат өчен бары тик Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче тавыш бирүдә катнашучы гына тавыш бирергә хокуклы.

25. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатлар өчен бер генә тапкыр тавыш бирергә хокуклы.

26. Дүртенче этап конкурсның тавыш бирү нәтижәләрен игълан итү һәм бастыруны үз эченә ала.

27. Конкурста Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлегендә иң күп тавыш жыйган кандидатлар жиңүче дип танылды.

28. Тавыш бирү нәтижәләре мәгълүмати сайтта урнаштырыла <http://molparlament ktatar>.

29. Конкурсны үткәрү вакыты, шул исәптән конкурсның һәр этабы вакыты, конкурсны үткәрү турындагы карарда билгеләнә.